

Võrratu "Tuhkatriinu" – täistabamus vaataja südamesse!

HELE-MAI POOBUS

laulja

Giocchino Rossini "La Cenerentola" 10. (esietendus) ja 18. novembril Rahvusoper Estonia.

Angelina, Tuhkatriinu – Helen Lokuta / Annaliisa Pillak; Don Ramiro, Salerno prints – Juhan Tralla; Dandini, printsi toapoiss – René Soom; Don Magnifico, Monte Fiascone patur – Rauno Elp; Don Magnifico tütre – Kristina Vähi ja Juuli Lill / Valentina Taluma, Riina Aireenne. Dirigent: Arvo Volmer. Lavastaja ja lavakujundus: Michiel Dijkema ja Bas Berensen (Holland). Kostüümid: Claudia Damm (Saksamaa).

Jalutades pärast esietendust koju, ei suutnud ma tükk aega kuidagi rahuneda. Eelkõige seetõttu, et olin saanud nii imelise elamuse. Samas hiilis hinge tasapisi hirm – mida on mul üldse veel öelda? Kuigi tundub, et pole midagi lihtsamat, kui kirjutada arvustus suurepärasest etendusest, pole see nii. Kui oled erilises emotsionaalses seisundis, siis on kahju ja võib-olla ka mõtetu hakata seda harmoonilist tervikmuljet sõnadega lõhkuma ning tükeldama.

Peaaegu tunnistama, et suhtusin "Tuhkatriinu" kavva võtmisse üsna kahtlevalt. Koomilises ooperis võib tihti ette tulla libastumisi, sest piir nalja ja labasuse vahel on üsna õhuke, lisaks Rossini vokaaltehniline keerukus. Kuid õnneks ma eksisin, seekordne uulavastus on täistabamus otse vaataja südamesse. Ka repertuaari seisukohast oli romantilise *bel canto* ooperi valik õige samm, olles vahelduseks valdavalt veristlikele ning Verdi teoste.

"Tuhkatriinu" ei ole kaugeltki mitte Rossini kuulsaim ooper, paljud teavad küll "Sevilla habemeajajat" ja ehk veel mõnda teost, aga lugu igihaljast muinasjutust paneb nii mõnegi imestavalt kulmu kergitama. Just "Sevilla habemeajaja" peadpööriv edu tõi kaasa tellimuse uue koomilise ooperi kirjutamiseks – "Tuhkatriinu" esietendus 25. jaanuaril 1817 Roomas Teatro Valles.

Ooper algas tüüpilise Rossini avamänguga, mis teenis publikult aplausi – kes kõpsutas kinga vastu porandat, kes noogutas peaga muusika rütmis, igatahes oli õhus tunda pingelist ootusärevust. Eesriide tõustes avanes üsna kodune stseen: pereisa tukkumas televiisori ees, õllepurk käes, noorem peretütar nautimas juurviljade suurepärasest mõju näonahale, vanem sooritamas jõu- ja ilunumbreid, mõlemad puhkamas "raskest päevatoöst". Üsna varsti pannakse aga paika piir tegelikkuse ja unistuse vahel. Tuhkatriinu, igatsedes parema elu järele, laulab lihtsat viisi, mis kirjeldab otsekui tema enda unelmate lugu. Kostab koputus ükstele ja samast hetkest saab alguse peategelase fantaasia. Ehk kui kasutada lavastaja sõnu, siis sellest vaatenurgast lähtudes ongi kogu ooper Tuhkatriinu väike unistus. Lavastus säilitab algse muinasjutulise salapära, ühendades selle aga oskuslikult tänapäevaga. Tulemuseks on harmooniline ja haarav lavateos, mida ilmestavad erakordselt kaunid ja stiilsed kostüümid

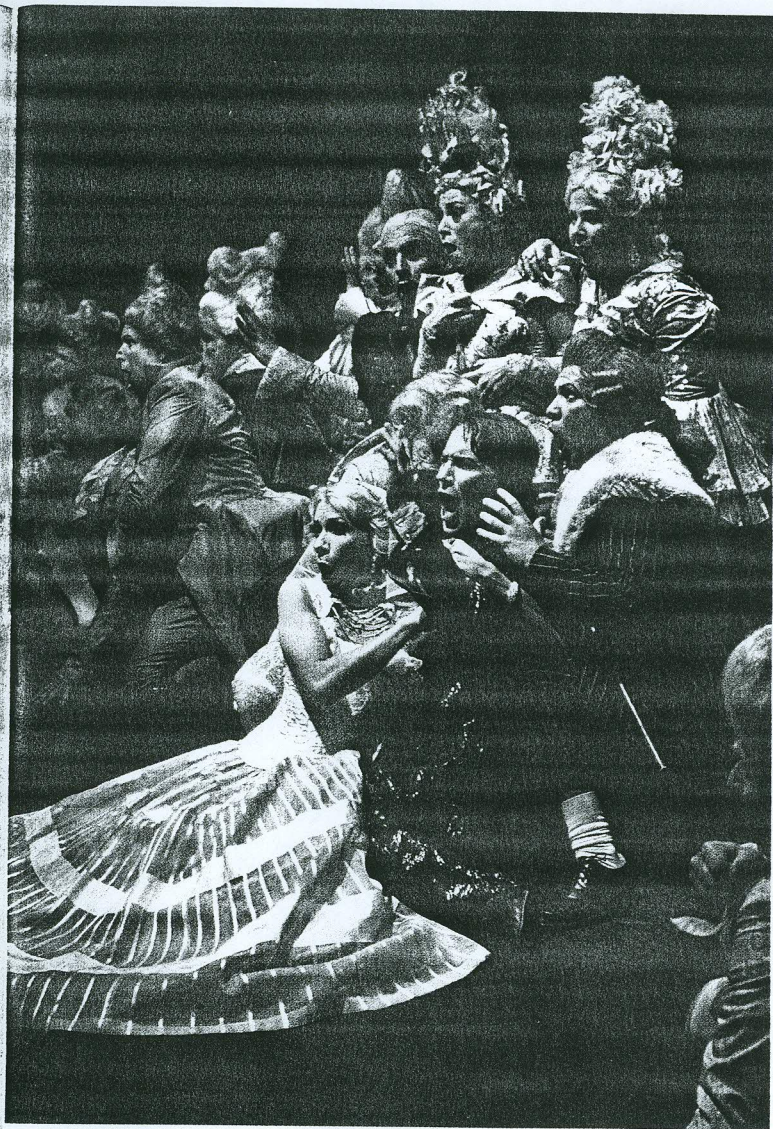
ning hästi läbi mõeldud lavakujundus. Tõeliselt vaimukad detailid läbivad kogu lavastust ja haakuvad niivõrd hästi tervikusse, et hetkekski ei teki sellist iga hinna eest otsitud nalja tunnet. Vastupidi, kõik on loomulik, spontaanne ja naljakas. Tahtmata rikkuda tulevaste vaatajate avastamisrõõmu, vaikin siinkohal kõikidest neist rosinatest, mis teevad ooperist tõelise maiuspala. Küll aga mõni sõna osatäitjatest. Esietendusel oli solistide tase ühtlasem ja rohkem oli tunda koosmängu lüsti, ka toimus vähem hõõrumisi ja loksumist orkestri ja lauljate vahel, küll aga paistis 18. novembri etendus silma parema dünaamilise skaalaga.

Kristina Vähi ja Juuli Lill Don Magnifico tütaradena oli suurepärase koomiline paar, mõlema osatäitmised nauditavad, samas täiesti erinevad karakterid. Fantastiline! Samas osas üles astunud Valentina Taluma ja Riina Aireenne esituses oli samuti õnnestunud hetki, kuid üldpilt jättis veidi rabeada ja peata oleku mulje, ka ei ole Rossini muusika nende häälel pürusmaa. Kuid arvatavasti vajavad osad "sissemängimiseks" lihtsalt rohkem aega.

Rauno Elpi Don Magnifico kohta võiks öelda, et tavapärase elpilek kvaliteetne sooritus ja seda just rollikujunduses. Elp on minu arvates üks väheleid lauljaid, kellel on võrdset annet nii koomiliste kui ka tõsiste tegelaste usutavaks portreerimiseks. Vokaalselt aga häirib siiski liiga kume ja kaetud toon. 18. novembri etendusel oli vaatajail aga võimalus osa saada ooperilaval üsna harva ettetulevast situatsioonist: Elpi ajutise häälekaotuse tõttu laulis lava kõrval soome bariton Jouni Kokora, kelle sume, samas hea fookuse ja Rossini esitamiseks vajaliku kergusega häälel teenis publikult tormilise aplausi, Don Magnificona aga esines laval siiski Elp, tema ülesandeks jäi olla õigel ajal õiges kohas. Peaaegu tunnistama, et selline vangerdus toimus väga hästi!

Järjekordse meeldiva üllatuse pakkus Salerno printsina üles astunud Juhan Tralla. "Meeldiva" seetõttu, et Tralla on silmanähtavalt arenenud lavalises liikumises ja rollikujundamises. Romantiline esimese armastaja osa pole sugugi kergete killast, pole nagu eriline karakterit, mida välja mängida, raske on teha end hingeminevalt meelde jäävaks, kerge aga mittemidagiütleavaks. Julgen avaldada oma täiesti subjektiivset arvamust ja öelda, et mulle hirmsasti meeldis Juhan Tralla esitus! "Järjekordse" aga seetõttu, et vokaalselt oli roll esitatud väga kaunilt ja plastiliselt – ilus lüüriline tenor, nõtked fraasid, ainsa puudusena jäid kõrva ülemised do-d, kuhu oleks hing igatsenud veidikenegi avarust, minu kõrva jaoks kõlasid need liiga kitsalt ja nasaalselt.

Vastupidiselt Salerno printsile on toapoiss Dandini roll vägagi tänuväärne, samas on suur oht üle mängida. René Soomi puhul seda õnneks ei juhtunud, tema Dandini oli vahva, lavaliselt liikuv ja igati

Tuhkatriinu unistustes (keskel valges Helen Lokuta)...

... ja argielus (vasakul Annaliisa Pillak).

FOTOD HARRI ROSPU

tähelepanu keskpunktis. Vokaalselt heidaks ette liiga avatud, forseeritud ülemisi noote, mille kõla läheb tuhmiks ja laiaks, ootaksin rohkem koondatust ja voolavamalt häälekäsitlust. Üldmulje aga jäi väga hea, tundus, et ka laulja ise nautis oma rolli.

Ja lõpuks, *last, but not least*, Tuhkatriinu – iseseisev, tugev, armastav ja andestav. Minul õnnestus näha kahte täiesti erinevat Tuhkatriinut. Helen Lokuta võlus oma päikeselise naeratuse ja avatud olemusega, Annaliisa Pillak aga kauni tumeda metsotämbriiga, heade koloratuuriide, ilusate *piano*de ning ühtlase vokaalse tasemega. Kuid Lokuta puudutas oma lihtsuses ja siiruses rohkem, Pillaku Tuhkatriinu jäi paraku veidi mängituks, samas kui Lokuta oli Tuhkatriinu, ka nende koosmäng Trallaga sujus harmoonilisemalt ja tundlikumalt.

Nii nagu kõik asjad jõuavad kord oma loomuliku lõpuni, ka hanesid ühel hetkel ka tegelased Tuhkatriinu unistustes olematusse. Tema laulu lõppedes jõudis lõpule ka unistus. “Vaid üheks viivuks tunneme imelise unistuse kibedamat poolt – avades silmad ja leides ennast taas igapäeva reaalsuses” (Michiel Dijkema).

On aga ülimalt tore, et reaalsuses toimub selliseid imelisi asju nagu Rahvusoper Estonia “Tuhkatriinu” etendus.